

Asasavut inersimasut, kanngusunnerput atorunnaarsitsigu, meerartavut ikiorniassavagut

Aviâja Egede Lynge, Meeqqat Illersuisuat & Paarnaq Rosing Jakobsen-mit, MIO

Immaqa aamma illit ilisarivat una, meeqqat oqaluttoq tusarnaartillugu imminut ilisarisartutit meeqqappit nipaani? Meerartavut inuunerput naallugu tarrorsorfigisinnaasarpavut, namminerpiaq meeraagallaratta pisimasunik eqqaasinneqartuartaratta soorlu meeraagallaratta arlaatigut amigaateqarsimagutta, imaluunniit inuunitsinni suli ilikkarsimanngisatsinnik eqqumaffigisaqalersarluta. Meerartatta anniaataat aliasunnerallu aamma uagut nammineq anniaatigalugillu aliasuutigivagut. Meerartatta nuannaarnerat ineriertornerallu aamma uagut nammineq nuannarivarput inerisaatigisarlugillu. Tamanna pissutigalugu meerartatta inuuneranni allannguinissamik ineriertornissamillu naammattuuigaangatta, taava uagut namminerpiaq inuunitta ingerlanerani inuttut ineriertornerput meerartatsinnullu angajoqqaajussuserput attorneqartarpoq.

Paquminartunik atorunnaarsitsineq tassaavoq inuunerup oqaluttassartaannik allannguineq
Piffissami kingullermi MIO-p misissuitisimanera HS analyse peqatigalugu ingerlanneqarsimasoq ersarilluinnartumik oqariartuuteqarpoq. Innuttaasut ujartorpaat tarnikkut nappaatit ammanerusumik eqqartornissaat. Ukiuni kingullerni maani inuiaqatigiinnitsinni meeqqat inuusuttullu annertuumik ukkatarisimavagut. Minnerungitsumik ikiortariallit. Taamaattoq kisitsisitigut misissuinertigullu arlaleriarluni takutinneqaqattaarpoq, ulloq manna tikillugu, meeqqanik inuusuttunillu ikiuinerput suli pisariaqavissumik nukitorsagassaasoq. Ikiuneq piinnarnagu, innuttaaqataasutut atorfissaqartipparput tarnikkut nappaatit oqaluuserissallugit tamatta ataatsimoorussamik paaseqatigiinnissarput katsorsaqatigiinnissarpullu siunertaralugu. Misissuinerup takutippaa, suli naliginnaasumik isummersortaqtarsimasoq tarnikkut nappaateqarneq kanngunartuusoq, tarnikkullu nappaatillit allaanerusutut misinnartut, ileqqorissutsikkut naleqannginnerusutullu inissitaasarlutik, paqquminartuummallu oqaluuserinngitsoortarlutigu. Ilaqutariinni tamani oqaluttuassaqartarpugut oqaluttuarineqaqattaartunik tusarnaartuaannarpavullu allaat uteqattaartarlugit. Aamma oqaluttuanik nammineq pilersitatsinnik ilutsinni oqaluttuartarpugut. Tamakku akornaniippit ilumuussutsip paasineqanngisaannartarnera. Tassaasoq meeraanitsinni pisimasut piviusut angajoqqaatsinnullu attaviginninnerput qanorlu issusitta ingerlasimanera, tamatumani annertunerusumik immitsinnut qanoq nalilersortarnerput. Meeqqat ileqqoruaannarpaat piginnaasaralugulu ilinniartittuassalluta, imitsinnut utertassalluta ersarissumillu takunnissinnaaqqulluta, sunariaq kinaassuserinerlugu – uangaassusera eqqortoq sunaanersoq.

Ikiortinneq ikiuinerlu ineriertornitsinni siunissaraarput

Inuttut inuunitsinni ajornartooraangatta, taava ikiortinnissarput pisariaqalersarpoq. Tamanna pisinnaavoq qanigisatsinniit, aamma allaneersuusinnaavoq soorlu tarnip pissusaannik ilisimasalimmik ikiortinnissaq. Tamanut ataatsimoorfiusoq tassaavoq ajornartooraangatta kisimiilluta qaangersinnaannginnatsigu. Tunngaviusumik isigalugu inuttut inuunitsinni aniguiniaraangatta taava allaniit ikiortinnissarput pisariaqartittarparput. Misissuinerup takutippaa, inuit namminneq ilisimasaat annertungaatsiarput tarnikkut ikiortinnissamut saaffissat

eqqarsaatigalugit, taamaattoq allat ilisimasaat eqqaagaangatsigu soorlu sumi ikiortissarsiorsinnaanersut taava isumaqartoqalersapoq, allat nalussagaat sumi ikiortissarsiorsinnaanerlutik. Inunniq allanik oqaloqateqartarpit qanoq pingaaruteqartigisoq ikiuisinnaalluni aamma ikiortissinnaalluni? Tamanna peqatigiilluta oqaluuserisigu. Misissuinerup ilaatigut takutippaa, Nunatsinni meeqqat aliasunnerminni ajornartoornerminniluunniit annertuumik tarnikkut ikorsertariaqartutut isummersorfigineranni, ersariffaarissumik avissaqqasugut. Inuit misissuinermi akissuteqartut affangajai annertunerusumik isumaqataapput illuatungaani isumaqataaanngilluinnarlutik. Qanorluunniit inisisimassagutta imappoq, meerartavut ikioraangatsigik, taava immitsinnut siuniussatsinnillu ikiuisarpugut. Aliasunneq ajornartoornerlu inuunerup ilagiinnarpaa. Nalaatavut qanoq aqquaarnerlugit, taamaallaat maannakkorpiaq sunnernata, aammattaaq kinguaariit tullii aliasunnermik ajornartoornermillu passussisinnaanerannut sunniuteqartapoq. Misissuinerup takutippaa, inuit akissuteqartut amerlanerpaat ilaquettaminnit kammalaatiminillu ikiortittartut inuunerminni ajornatooraangamik. Allamik oqarfingilaq: Immitsinnut ikiunerpput tapersersoqatigiinnerpullu ingerlatiinnarniartigu.

Meeraq tusarnaaraanngakku aamma imminut tusarnaartarpuit

Paquminartutut oqaluuserissallugit ajornakusoortinnerpaasavut aamma ilutta ilorpiaaniittut artorsaatigut eqqartortalernerisigut ilutigalugit eqqissiivilluta inuunitsinni pissaanerpuit utertittarparput. Pissaaneq tigummiarput atorsinnaavarput nammineq inuunitta oqaluttuarsartaannik oqaluttuarsinnaanitsinnut taamaalillatalu ataatsimoorussamik inuiaqatigiittut oqaluttuarisaanerpuit nutaamillusooq allaasereqqissinnaanngussavarput. Oqaluttuarisaanerpuit allangortillugu allaaserissagutsigu, taava tusarnaartariaqassaagut oqaluttuat sorliit oqaluttuareqqinnejarnersut aamma oqaluttuat sorliit oqaluttuarineqanngitsut aammattaaq oqaluttuat sorliit uagutsinnut allanullu nammineq oqaluttuarinerivut. Oqaluttuaq soorunami uagutsinniit aallartippoq. Tusarnaarluartariaqarpugut. Timit qanoruna ilinnut oqaluttuassaqartoq, illillu nammineq eqqarsaatitit qanoruna ilinnut oqaluttuarniarsarisut aamma misigissutsit qanoruna ittut takkuteriataartut, meerartannut oqaatigisavit iliuuserisatillu tunuaniittut qanoruna ittuusut. Meerartavut tusarnaarneratigut, aqqtissamik nutaamik nassaarsinnaavugut tassalu qanoq katsorsaqatigiissinnaanerluta. Ammasumik oqaluuserissallugit ajornakusoortut aallartitsinnagit, taava peqatigiilluta immitsinnut tusarnaarsinnaanerpuit pikkoriffiginerulernissaa pisariaqartipparput. Tamanna ilikkarutsigu taava ajornakusooraluwartut oqaluuserissallugit alapernaattumik, ammasumik inissaqartitsilluartumillu oqaluuserilersinnaavagut.

Tarnikkut ikiortinneq pisussaaffigaarput

Misissuinermi takutinneqarpoq MIO’p ukiuni arlainngulersuni nunatsinni tamani angalalluni misilittagai tunngavilersorluarpai. Aliasunnermik ajornartoornermillu nalaataqartilluni, taava ilaquaannaanngitsunik kammalaataannaanngitsunillu kisiannili ilinniarluarsimasunik tarnikkut ikiortinnissaq pisariaqalersinnaasartoq. Misissuinerup takutippaa, una isummersuut: “*Meeqqat tarnikkut ikorsertariaqartut ikiussallugit periarfissakippallaarpoq*” annertuumik isumaqatigiissutigineqartoq. Tamatumani pingaarutilimmik takutinneqarpoq, inuunitsinni

ikiortinnissamik tapersorsorneqarnissamillu atorfissaqartitsisartugut qanignerpaasatsinnit aamma pisortanit. Misissuinerup inernerri atuarnerini MIO-mit immikkut maluginiarparput, ilaatigut Inuaqatigiinni inoqartoqartoq imatut isumalimmik: tarnikkut nappaateqarneq kanngunartuusoq. Siullerpaatut iliuuserisinnaasarpot tassaavoq inersimasuusugut paquminarsorisavut atorunnaarsinnissai, taamaaliornikkut meeqqat atorfissaqartitaminnik ikiorserneqarsinnaalissapput. Paquminarsorisavut makkuusinnaasut, tarnikkut nappaateqarneq, aamma allaniit ikiortittariaqarnermik atorfissaqartitsigaluarluni kanngusunneq. Tamanna qaangiutereerpat taava takusinnaalerlugulu iliuuseqarfisinnaalissavarput tarnikkut ikiorserneqarnissamik pisinnaatitaaffippot. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut tunngatillugu isumaqatigiissutaanni Allaaserisami 39-mi allaqqavoq, meeraq qanorluunniit ittumik sumiginnagaq, atornerlugaasimaguni, allatulluunniit inuppalaanngitsumik pineqarsimaguni, pisinnaatitaaffigigaa tarnikkut timikkullu ikiortinnissani. Uagut angajoqqaatut aamma meerartavut assigalugit ikiortinnissatsinnut pisinnaatitaaffeqarpugut. Taamaammat inersimasuniit aallartittarpugut meerartavut ikiorserniaraangatsigik. Ikiortissarsiulerutta soorunami aamma ilisimassavarput sumi ikiortissarsiorsinnaanerluta. Attveqartoqarpa tapersersuisinnaasunik ikiuisinnaasunillu? Najukkami aalajangersimasumik ornigulluni ornitassaqarpa, ilisimaneqarpa qanoq sunillu ikorsiisinnaanersut? Taamaattoqassappat taava pisortat aaqqissuussamik eqqortumik ikiunissamik piareersimatitsisussaapput, inoqativummi imaalitsiaannaq tikittariaannaasariaqarpavut ajornatoornerminni ikiugassaappata, ajornartoornerminnilu qaangilluassappata. Tamanna ilaatigut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut tunngatillugu isumaqatigiissutaanni Allaaserisami 18-mi allaqqavoq, tassalu uagut meeqqamut angajoqqaatut nakkutiginnittutulluunniit pisinnaatitaaffigaarpot meeqqap perorsarnissaannut ikiorserneqarsinnaalluta. Inuuneq allangortuarpoq. Uagut inersimasuusugut qanga nammineq meeraanikuuvugut. Inuunermi qanorluunniit inerisaraluarutta aamma qanorluunniit allanguuteqartoqassappat, taava ikiortissinnaaneq inuunerup ilagiinnarpaa.

Tamanna oqaluuseralugu aallartinniarta.